

11.9.2007

PSA-2007-R-8-531

Suomen Nikkeli Oy
Kaupintie 11
00440 Helsinki

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Yhteysviranomaisen lausunto Suomen Nikkeli Oy:n Valkeisenrannan kaivoshanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Tätä päätösversiota on muokattu huomioiden henkilötietolain (523/1999) tavoitteet yksityisyyden suojasta.

Suomen Nikkeli Oy on toimittanut 28.6.2007 Pohjois-Savon ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 468/1994 muutettu 458/2006) mukaisen arviointiohjelman, joka koskee Valkeisenrannan kaivoshanketta Leppävirran kunnan alueella.

HANKETIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi

Valkeisenrannan nikkeli-kaivoshanke, Leppävirta

Hankkeesta vastaava

Suomen Nikkeli Oy
Viestitie 1
00370 Helsinki

Hankkeesta vastaavan yhteyshenkilö on Kati Aaltonen puh: 050 410 5108.

Konsultti

WSP Environmental Oy
Rautionkatu 2 C
90400 Oulu

Konsultin yhteyshenkilö on Jaana Hakola puh: 0207 864 856 ja 050 3758 482.

Yhteysviranomainen

Pohjois-Savon ympäristökeskus

Sepänkatu 2 B
70100 Kuopio

Yhteysviranomaisen yhteyshenkilö on Hanna Huhta puh: 040 749 9938

YVA-menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyä sovelletaan tässä hankkeessa YVA-asetuksen (268/1999) 6 §:n mukaisen hankeluettelon 2 a kohdan perusteella (metallimalmien tai muiden kaivoskivennäisten louhinta, rikastaminen ja käsittely, kun irrotettavan aineksen kokonaismäärä on vähintään 550 000 tonnia vuodessa tai avokaivokset, joiden pinta-ala on yli 25 hehtaaria).

YVA-menettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaisena toimivalle alueelliselle ympäristökeskukselle. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, miten arviointi tullaan suorittamaan. Yhteysviranomaisen antamassa lausunnossa esitetään, miltä osin arviointiohjelmaa on mahdollisesti tarkistettava.

Hankkeesta vastaava arvioi hankkeen ympäristövaikutukset arviointiohjelman ja siitä saamansa yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta sekä kokoaa arvioinnin tulokset arviointiselostukseen. Yhteysviranomaisen antaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävyydestä.

YVA-menettely päättyy, kun yhteysviranomaisen toimittaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja muiden kannanotot siitä hankkeesta vastaavalle.

HANKE, SIJAINTI JA TAVOITE SEKÄ ESITETYT VAIHTOEHDOT

Hankkeen tavoitteena on aloittaa sulfidisen nikkeli – kuparimalmin louhinta Leppävirran Oravikosken kylässä sijaitsevalla Valkeisenrannan valtausalueella. Valtausalue on kooltaan 81,2 ha. Valkeisenrannan esiintymästä 800 metriä länteen kulkee nykyinen valtatie 5 ja esiintymän itäpuolella on luoteiskaakkoisuuntaisesti muodostunut Oravilahti. Valkeisenrannan esiintymä sijaitsee kilometrin verran kaakkoon Kotalahden suljetun kaivoksen rikastushiekka-alueesta. Oravikosken kylän taajama sijaitsee Kotalahden suljetun kaivoksen pohjoispuolella. Särkiniemen kaivos sijaitsee 1,6 km koilliseen Valkeisenrannan esiintymästä.

Arvioitavat vaihtoehdot:

- **Vaihtoehto 0 (VE0):** Kaivostoimintaa ei aloiteta Valkeisenrannan kaivosalueella. Alue säilyy metsätalousvaltaisena.
- **Vaihtoehto 1 (VE1):** Malmin maanalainen louhinta- ja rikastamotoiminta aloitetaan kaivosalueella. Valkeisenrannan malmiosta louhittu malmi rikastetaan aluksi Luikonlahden tai Hituran rikastamolla ja kahden toimintavuoden jälkeen rikastus saatetaan siirtää tapahtuvaksi Kotalahden kaivosalueelle rakennettavassa rikastamossa.

- **Vaihtoehto 2 (VE2):** Malmin maanalainen louhinta aloitetaan. Rikastamoa ei rakenneta kaivosalueelle. Malmi kuljetetaan muualle jatkojalostettavaksi.

HANKKEEN EDELLYTTÄMÄT LUVAT JA PÄÄTÖKSET

Kaivoshankkeen toteuttaminen edellyttää Kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämää kaivospiiriin perustuvaa kaivoskirjaa sekä ympäristölupaviraston myöntämää ympäristölupaa ja vesilain mukaista lupaa. Rakentamiseen on saatava maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämät rakennusluvat. Voimansiirtojohtoon rakentaminen edellyttää sähkömarkkinaviranomaisen ja lunastuslain mukaisen luvan. Varsinainen kaivostoiminta vaatii useita teknisiä lupia, suunnitelmia, ilmoituksia tai päätöksiä, joista tärkein on turvatekniikan keskukselle esitettävä yleissuunnitelma.

Viranomaisen ei saa myöntää ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki) 13 §:n mukaan YVA-lain soveltamisalaan kuuluvaan hankkeen toteuttamiselle lupaa tai tehdä siihen rinnastavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

ARVIOINTIMENETTELYN SOVITTAMINEN YHTEEN MUIDEN LAKIEN MUKAISIIN MENETTELYIHIN

Tämän hankkeen arviointimenettely kytkeytyy valtatie 5 parantamiseen välillä Palokangas – Humalajoki sekä Pohjois-Savon liitossa vireillä olevaan valtatie 5 tieosan Palokangas – Humalajoki maakuntakaavan laadintaan. Kaavaehdotuksessa on tehty aluevaraus tien uudelle linjaukselle.

Leppävirran kunnassa on vireillä Oravikoski-Paukarlahti-Kotalahti alueiden osayleiskaavoitus, jonka kasvusuuntatarkastelut tulee huomioida kaivoshankkeen suunnittelussa.

Itä-Suomen ympäristölupavirastossa on käsittelyssä Kotalahden kaivoksen kunnostamis- ja päästöjen ehkäisemistoimenpiteitä koskeva ympäristölupa.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pohjois-Savon ympäristökeskus on yhteysviranomaisen ominaisuudessa kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Leppävirran kunnan ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ilmoitustauluilla 2.7.2007 – 19.8.2007. Kuulutus on julkaistu Savon Sanomat -lehdessä 1.7.2007 ja Soisalon Seutu -lehdessä 3.7.2007. Arviointiohjelma on nähtävillä arviointimenettelyn ajan Leppävirran kunnanvirastolla, Oravikosken kuntotalolla ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua myös internetissä osoitteessa: <http://www.nikkeli.fi/index.php?pid=4&l=finnish>.

Hanketta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva yleisötilaisuus on järjestetty Leppävirran Oravikosken kuntotalolla 5.7.2007.

Pohjois-Savon ympäristökeskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausuntoja viranomaisilta, muilta tahoilta ja kansalaisilta 20.8.2007 mennessä.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle toimitettiin 16 lausuntoa ja mielipidettä. Pohjois-Savon ympäristökeskus toimittaa lyhentämättömänä kopion kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä Suomen Nikkeli Oy:lle tämän lausunnon liitteinä.

Arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeinen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvä sisältö oli seuraava:

Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto toteaa, että ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulisi kuvata vaikutuksia viihtyvyyteen, terveyteen, asumiseen, elinkeinoihin, ammatin harjoittamiseen ja turvallisuuteen kaivostoiminnan koko vaikutusalueella. Kaivoksen vaikutusalueella ei ole selkeästi esitetty arviointiohjelmassa. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten selvittämiseksi tehtävä kysely tulee toimittaa kaikille vaikutusalueen talouksille, myös lomakiinteistöjen omistajille.

Lisäksi Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto lausuu, että arviointiohjelmassa tulisi olla tarkempi suunnitelma siitä, minkälaisia merkittäviä myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia hankkeen toteuttaminen voi aiheuttaa alueiden hyöty- ja virkistyskäytölle kaivostoiminnan päättymisen jälkeen. Selvityksessä tulisi olla mukana myös arviot haitallisten vaikutusten torjunta- ja lieventämismahdollisuuksista.

Henkilö A.A. toteaa, että hänen omistamansa Valkeisenlahti -tilan virkistyskäyttöarvo saattaa hävitä, jos vaihtoehdot VE1 ja VE2 toteutetaan. Hän esittää, että suunniteltu vinotunneli aloitetaan Valkeisenvuoren itäpuoliselta rinteeltä.

Henkilö pitää tärkeänä viihtyvyyteen, luonnontilaan, maisemaan, vesiin, kesäasukkaan elinoloihin, pöly- ja meluhaittoihin sekä tärinähaittoihin liittyvien arviointien puolueetonta toteutusta ja julkistamista. Hän huomauttaa lisäksi, että ohjelman kohdissa 7.3 (Vaikutukset maa- ja kallioperään), 7.4 (Kaivosalueella muodostuvien vesien määrän ja laadun arviointi), 7.4.1 (Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin), 7.5 (Pöly, melu, tärinä sekä niiden vaikutukset) ja 7.6 (Vaikutukset luontoon) ei ole esitetty konkreettista menetelmää ja tavoitteita arvioinnin ja seurannan järjestämiseksi.

Alapihan osakaskunta esittää, että Särkilahteen kohdistuvat vaikutukset tulee selvittää samalla huolellisuudella kuin ne on tehty Oravilahden ja Arkkuselän osalta.

Osakaskunta huomauttaa, että Oravilahden pituus on pari kilometriä. Lisäksi he haluavat tietää, mikä vaikutus on Koirusvedellä Särkilahden, Orvilahden ja Arkkuselän veden laatuun, kun virtaus on Oravilahdelta Konnusveden suuntaan.

Niiralan, Tuomaalanharjun ja Valkeisen osakaskunnat esittävät, että ympäristöä kuormittavat toimenpiteet sijoitettaisiin Kotalahden kaivosalueelle. He pitävät tärkeänä, että maaperän ja vesien nykytila selvitetään tarkkaan koko kaivostoiminnan vaikutusalueelta. Lisäksi he esittävät arviointiohjelmassa sisällytettäväksi seuraavia asioita:

7.1 Arvioitavat vaikutukset:

- vaikutus rantojen virkistyskäyttöön

- vaikutus rantojen käyttöarvoon asumiseen ja rantarakentamiseen
- vaikutus vesien ja metsien virkistyskäyttöön

7.3 Vaikutuksen maa- ja kallioperään

- selkeytysaltaiden raskasmetalli-, ym. jäämien valuminen maaperään

7.4 Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

- kaivoksen kuivanapitovesien jäämien vaikutus vesistöihin ja rantoihin

7.5 pöly-, melu- ja värinävaikutukset

- pölyhaitat maa- ja metsätaloudelle ja metsien virkistyskäytölle

7.8 Vaikutus ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen

- virkistyskalastukseen, metsien virkistyskäyttöön
- rantojen virkistyskäyttöön
- rakennettujen ja rakentamattomien rantojen käyttöarvoon

Lisäksi Niiralan osakaskunta esittää, että arviointiohjelman kohtaan 7.2 Vaikutusalueen raja- ja sisällytetään vaikutus rantoihin, lampiin ja puroihin sekä kalastukseen Lahnasen alapuolisissa vesistöissä. Niiralan osakaskunta huomauttaa, että Särkilahden alueella on paljon uutta ympärivuotista ja vapaa-ajan asutusta sekä kaavoitettua rakentamatonta ranta-alueita.

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys r.y. (KLYY) ja Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry. esittävät, että kartta-aineistoa tarkennetaan. He haluavat tietoa alueelta louhittavista ja alueella rikastettavista muista alkuaineista, jätevesien käsittelystä ja vesistövaikutuksista, kaivosalueen liikenteestä ja pölyämisen aiheuttamista terveysvaikutuksista.

Henkilö B.B. esittää, että kaivostoimintaa ei aloiteta alueella.

Henkilö C.C. esittää, että ympäristöä kuormittavat toimenpiteet tulisi sijoittaa Kotalahden kaivosalueelle, eikä niitä tulisi kohdistaa ennestään puhtaalle alueelle Lahnessalo 39:8 –tilalle.

Itkola-Leskelän osakaskunta pitää suunnitelmaa käyttää Huhtijärveä raakavesilähteenä vaikeana. Osakaskunta huomauttaa, että Mertajoki lähtee Koirusjärvestä ja että Huhtijärvi – Koirusjärvi kanavan virtaussuunta on merkitty väärin. Huhtijärvi – Koirusjärvi kanavan syvyys on vain noin 30 – 40 cm.

Oravikosken kyläyhdistys ry:n mielestä kaivoshankkeen liikennemääriä ja liikennöinnin aikataulua ei ole esitetty YVA-ohjelmassa riittävällä tarkkuudella. He lausuvat, että kaivostoiminnan melu ja pöly aiheuttavat viihtyvyyden ja terveydellisiä ongelmia, minkä vuoksi melu- ja pölymääräyksiin tulee kiinnittää huomiota kaivoksen YVA:ssa ja toimiluvassa. Kyläyhdistys epäilee, että kaivosalueen vesien käsittely- ja poisjohtoratkaisut eivät ole riittävät, mistä saattaa aiheutua terveydellisiä riskejä vesistöjen vaikutusalueella asuville. Lisäksi he lausuvat, että kaivoksen jälkihoitotoimenpiteet on esitettävä sitovasti lopullisessa kaivosluvassa.

Henkilö D.D. lausuu, että malmin kuljetuksesta aiheutuvat meluhaitat tulee minimoida meluvallein, ja että koelouhinta tulee suorittaa talvella kesäasukkaille aiheutuvien meluhaittojen vähentämiseksi. Lisäksi murskaustoiminta tulee tehdä erillisellä murskausalueella. Hänen mielestään alueella tulee tehdä laaja ympäristöarviointi, jossa painotetaan vesitutkimusta, melumittauksia sekä vesistön pohjasedimentin ja maa-ainesten hapettumisen seuraamista. Henkilö vastustaa hankkeenvaihtoehtoa 1. Hän pitää päätöksenteon vaihtoehtoina VE 0:aa ja VE 2:ta, mikäli VE 2 osalta huomioidaan ympäristönsuojelulliset seikat sekä hankkeesta aiheutuvat haitat ja menetykset minimoidaan ja korvataan täysimääräisesti.

Oraviniemen osakaskunta esittää, että vesistöön tulevien päästöjen osalta tulee huomioida Oravilahden ja Arkkuselän nykyinen tilanne. Heidän mielestään ohjelmassa ei ole otettu huomioon riittävästi seuraavia asioita:

- vaikutus kalastukseen ja kalastoon
- vaikutus ranta-asutukseen ja alueen maankäyttöön sekä arvoon
- selkeytysaltaasta tulevan kuormituksen vesistövaikutukset
- raakavedenoton vesistövaikutukset
- vinotunnelin sisäänkäynnin vaihtoehtoisia linjauksia.

Pohjois-Savon liitolla ei ole arviointiohjelmasta huomautettavaa.

Leppävirran kunta toteaa lausunnossaan, että terveydellisten ja sosiaalisten vaikutusten arviointiin tulee kiinnittää erityishuomiota. Lisäksi huomiota tulee kiinnittää hankkeen kuntataloudellisiin vaikutuksiin, lisääntyviin liikennemääriin Oravikoskella, rikastushiekka-alueiden, sivukivien, vesien käsittelyn ja johtamisen ympäristövaikutuksiin sekä jälkihoidon toteuttamiseen ja maisemointiin. Leppävirran kunta lausuu, että vaikutukset vesistöön, sen virkistyskäyttöön ja kalastoon tulee olla painotetummin esillä. Kunnan mielestä eri tahojen vuorovaikutus YVA:n laadinnassa pitäisi varmistaa perustamalla kokoonpanoltaan ja edustukseltaan mahdollisimman laaja ohjausryhmä. Lisäksi Leppävirran kunta huomauttaa, että Kotalahden kaivoskylän alue on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi, ja että Oravikosken aluetta koskee Oravikoski - Paukarlahti – Kotalahti osayleiskaava. Osayleiskaavan OAS on ollut nähtävillä kesällä 2007 ja kaavan tavoitteet ja mitoitusperusteet on tarkoitus hyväksyä vuoden 2007 aikana. Tavoitteena on, että osayleiskaava valmistuisi vuoden 2008 loppuun mennessä.

Koirus – Sotkan kalastusalue vaatii lausunnossaan, että arviointiohjelmaan tulee ehdottomasti sisällyttää arviointi hankkeen vaikutuksista vesistöihin, kalastoon, kalastukseen ja vesiluontoon. Hankkeen vaikutusalueeseen tulee sisällyttää kokonaisuudessaan mm. Huuhtijärvi ja Koirusjärvi. Kalastusalue esittää eri selkeytysallasvaihtoehtojen vaikutusalueiksi seuraavaa:

- Selkeytysallas Sa – vaikutusalue Ollinsalmesta kaakkoon Kalliosalmeen asti ja Ollinsalmesta luoteeseen Oraviselälle ja siitä edelleen kaakkoon Arkkuselälle Näpinsalon tasalle asti.
- Selkeytysallas Sb – vaikutusalue Ollinsalmesta kaakkoon Kalliosalmeen asti ja Ollinsalmesta luoteeseen Oraviselälle ja siitä edelleen kaakkoon Arkkuselälle Näpinsalon tasalle asti.

- Selkeytysallas Sc – vaikutusalue Lahnanen – Niittylampi – Särkilahti – Oraviselkä kokonaisuudessaan.

Savo-Karjalan tiepiiri pitää tärkeänä, että kaivostoiminnan aiheuttaman lisääntyneen liikenteen vaikutukset liikenneturvallisuuteen ja liikenteen toimivuuteen sekä ympäristöön ja ihmisiin selvitetään riittävän kattavasti hankkeen koko vaikutusalueella. Tiestön osalta on maanteiden lisäksi huomioitava myös kadut ja yksityistiet. Myös kaivostoiminnan valmistelun ja laitosalueen rakentamisen aikaiset liikenteelliset vaikutukset tulee arvioida. Tiepiiri huomauttaa, että rikasteiden kuljetuksen myötä vaikutukset tiestölle kohdistuvat paljon laajemmalle alueelle kuin ohjelmassa on esitetty. Tienrakennuksessa hyödynnettävästä sivukivestä tulee selvittää kiven laadullinen sopivuus tienrakennukseen ja sen käytön ympäristövaikutukset. Kaivoshankkeen vaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon tiehankkeen suunnittelun yhteydessä saadut Kotalahden avolouhoksen sortumavaaraa koskevat Teknillisen tarkastuskeskuksen antamat lausunnot. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota myös kaivostoiminnan ja kuljetusten energia- ja ekotehokkuuteen.. Lisäksi tiepiiri huomauttaa, että mikäli hankkeen yhteydessä esim. raakaveden hankinnassa toimenpiteitä kohdistetaan sekä rakennelmia, johtoja tai muita laitteita sijoitetaan tiealueella, siihen vaaditaan tienpitoviranomaisen lupa (Maantielaki 2005/503).

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on kerrottu selvästi hankkeen nimi ja sijainti sekä siitä on helposti löydettävissä hankkeesta vastaava, konsultti ja yhteysviranomaisen yhteystietoineen. Hankkeen tarkoitus ja tarve olisi tullut tuoda arviointiohjelmassa selkeämmin esille.

Hankkeen toimintoja ja niiden tilantarvetta käsitellään kahdessa eri luvussa (4 ja 5). Tästä syystä lukijan voi olla vaikea löytää etsimäänsä ja hahmottaa eri hankevaihtoehtoja. Kuva- ja karttamateriaalia on arviointiohjelmassa liian vähän. Tätä asiaa käsitellään myöhemmin kohdassa "Vaikutukset ja niiden selvittäminen".

Toiminnan päättymisen kuvauksessa ei ole esitetty miten kaivoksen jälkihoito-suunnitelma muotoutuu hankkeen eri suunnitteluvaiheissa. Tämä tulee esittää arviointiselostuksessa. Selostuksessa on myös kuvattava alueen maisemointi- ja jälkihoitosuunnitelma jokaisesta hankevaihtoehdosta. Lisäksi arviointiselostuksessa tulee selittää siinä käytetyt kaivostoimintaan liittyvät keskeiset käsitteet.

Hankkeen toteuttamisen edellyttämät suunnitelmat, luvat ja päätökset on kuvattu arviointiohjelmassa hyvin. Olisi suotavaa, että kunta laatii kaivosalueelle maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen osayleiskaavan. Mikäli alueelle rakennetaan voimansiirtojohto, sen rakentaminen edellyttää sähkömarkkinaviranomaisen ja lunastuslain mukaisen luvan.

Kaivoshankkeen liittyminen muihin hankkeisiin tuodaan ohjelmassa esille kohdittuullisin hyvin. Maankäyttöön liittyviin suunnitelmiin yhteysviranomaisen ottaa kantaa kohdassa "Vaikutukset taajamarakenteeseen, -kuvaan ja rakennuksiin sekä maisemaan".

Arviointiohjelmassa on esitetty selkeä aikataulu Valkeisenrannan YVA-menettelylle. Aikataulusta puuttuu YVA-menettelyn yleisötilaisuuksien likimää-

räiset ajankohdat ja arviot YVA-selostukseen tehtävien selvitysten valmistumisajankohdasta. Nämä asiat lisäisivät yleisön tiedonsaanti- ja osallistumismahdollisuuksia. Kaivoshankkeen suunnitteluvaihe ei käy selkeästi ilmi arviointiohjelmasta, ja siinä ei ole myöskään esitetty arviota kaivoshankkeen suunnittelu- ja toteuttamisaikataulusta eikä YVA-menettelyn sijoittumisesta siinä. Nämä asiat on esitettävä arviointiselostuksessa. Ohjelmassa on arvioitu, että louhinta aloitetaan vuonna 2009. Aloitusaikakohta ei ole realistinen, koska lupamenettelyt mahdollisine muutoksenhakuineen kestävät useamman vuoden.

Vaihtoehtojen ja niiden käsittely

Yleistä

Arviointiohjelmaan on valittu kaksi eri toteutusvaihtoehtoa ja vaihtoehto, jossa hanketta ei toteuteta. Ohjelmasta ei käy ilmi, mitä muita toteutusvaihtoehtoja hankesuunnittelussa on käsitelty. Arviointiselostuksessa onkin täsmennettävä hankevaihtoehtojen muodostamisen ja valinnan perusteita sekä kerrottava, miten vaihtoehtojen vaikutuksia on selvitetty ja vertailtu keskenään.

Arviointiohjelmassa on esitetty, että raakavesilähteenä käytetään vaihtoehtoisesti Huuhtijärveä, Oravilahtea tai Mertalampea. Näiden raakavesilähteiden valintaperusteita ei ole esitetty ohjelmassa. Ohjelmasta ei myöskään käy selkeästi ilmi, missä määrin kyseisiä vesistöjä tullaan käyttämään kaivoksen vedenhankintaan. Yleisötilaisuudessa ja muistutuksissa on pidetty Huuhtijärven ja Mertalammen vesivaroja riittämättöminä kaivoksen raakavesilähteeksi. Asiaa on tarkennettava arviointiselostuksessa monipuolisin vesistöselvityksin.

Arviointiohjelmasta puuttuvat perusteet selkeytysaltaiden sijaintivaihtoehdoille. Selkeytysaltaiden laajuus ei myöskään selviä ohjelmasta. Arviointiselostuksessa asiaa pitää tarkentaa ja lisäksi kuvata millä menetelmällä kiintoaineet tullaan laskeuttamaan.

Arviointiohjelmassa esitetään, että sivukivi läjitetään louhinnan alkuvaiheessa Kotalahden kaivoksen rikastushiekka-alueen läheisyyteen. Sivukiveä on tarkoitus hyödyntää myöhemmin joko kaivostäyttönä tai mahdollisesti tien rakennuksen runkoaineena. Tarkasteltavien vaihtoehtojen osalta arviointiselostuksessa on kuvattava sivukiven läjitysalueet, niiden tarkka sijainti, arvioitu laajuus ja korkeus. Arviointiselostuksesta tulee käydä ilmi käytetäänkö Kotalahden rikastushiekka-alueen pohjoispuolen rikastushiekkaa Valkeisenrannan kaivoksen täyttöihin sekä vaihtoehdossa 1 että 2. Selostuksessa on myös selvästi esitettävä eri vaihtoehtojen liikennemäärät ja energiankäyttö.

Edellä mainitut raakavedenotto, jätevesien käsittely (selkeytysaltaat), sivukiven läjitys, liikennemäärät ja energiankäyttö on arviointiselostuksessa esitettävä selkeästi jokaisesta hankevaihtoehdosta.

Vaihtoehto 1

Vaihtoehdossa 1 viitataan Kotalahden vanhan kaivoksen mahdolliseen uudelleen avaamiseen ja loppuun louhintaan, josta päätetään erikseen Valkeisenrannan kaivoksen kahden ensimmäisen toimintavuoden aikana. Näin ollen ohjelmassa ei ole kerrottu arviota louhinnan kestosta ja määrästä Kotalahden kaivoksella. Esitettyjen lähtötietojen perusteella kaivoksen uudelleen avaamisen ja loppuun louhinnan ympäristövaikutuksia ei pystytty arvioimaan. Ohjelmasta ei käy myöskään

ilmi aikooko Suomen Nikkeli hankkia omistukseensa Kotalahden vanhan kaivosalueen. Suomen Nikkelin on syytä perehtyä Kotalahden vanhan kaivosalueen jälkihoito- ja lupatilanteeseen ja niihin liittyviin velvoitteisiin. Kotalahden kaivoksen käyttöönottoaminen vaatii oman YVA- ja lupamenettelynsä.

Kotalahden kaivosalueella tehtävä malmin rikastustoiminta on kuvattava arviointiselostuksessa täsmällisesti. Arviointiohjelmasta ei käy selkeästi ilmi käytetäänkö koko Kotalahden kaivoksen vanhaa rikastushiekka-aluetta rakennettavan rikastamon rikastushiekan läjitykseen. Asiaa on tarkennettava arviointiselostuksessa. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella Kotalahdelle rakennettavan rikastamon tarkkaa sijaintia, laajuutta, sekä malminerotusprosessin menetelmiä. Toiminnan kuvauksessa on oltava lisäksi arvio rikastuksessa käytettävistä vesimääristä ja alueen suotovesimääristä sekä arvio kosteikkopuhdistamon laajuudesta. Selostuksesta tulee käydä selkeästi ilmi tullaanko Kotalahden kaivoksen yli-vuotovesiä hyödyntämään rikastusprosessissa ja miten Mertakosken mahdollinen sortuma-alue otetaan huomioon rikastamotoiminnassa. Uuden rikastamon prosessivesien ja rikastushiekka-alueen suotovesien käsittelyn osalta hankevastavaan tulee huomioida, että Kotalahden kaivoksen vesien käsittelyjärjestelmät, joita tässä hankkeessa on tarkoitus hyödyntää, ovat jo nykyisellään osittain alimitoitettuja Kotalahden kaivosalueen vesien käsittelyyn. Arviointiselostuksessa tulee esittää mitä toimenpiteitä Kotalahden kaivoksen vesien käsittelyjärjestelmien parantamiseksi tullaan tekemään, mikäli niitä hyödynnetään uuden rikastamon vesien käsittelyyn.

Arviointiohjelmassa kerrotaan, että rikastamon toimintaa saatetaan jatkaa muiden esiintymien malmeilla Valkeisenrannan malmin ehdyttyä. Tätä mahdollisuutta tulee tarkastella omana hankevaihtoehtonaan. Arviointiselostuksessa on kerrottava rikastamotoiminnan arvioitu kesto ja mitä ympäristövaikutuksia rikastamotoiminnasta siihen liittyvine oheistoimintoineen aiheutuu kyseisessä tilanteessa. Erityisesti huomiota on kiinnitettävä rikastushiekka-alueiden riittävyteen ja jätevesien käsittelyyn.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Yleistä

Arviointiohjelmassa esitetystä ympäristön nykytilan kuvauksesta puuttuvat selvitykset alueen ilmasta ja ilmastosta sekä täsmälliset kuvaukset alue- ja yhdyskuntarakenteesta, luonnosta ja pohjavesistä. Arviointiselostuksessa tulee esittää nämä asiat. Alueen perustilasta olemassa olevien ja tehtävien selvitysten hahmotamista olisi helpottanut, mikäli ne olisi ohjelmassa esitetty omana kappaleenaan nykytilan kuvauksen jälkeen.

Arviointiohjelmassa on kerrottu arvioitavat vaikutukset ja käytettävät arviointimenetelmät osittain puutteellisesti. Arviointimenetelmätaulukossa esitetyt menetelmät ovat puutteelliset kaivosalueella muodostuvien vesien määrän ja laadun arvioinnissa, pölyn, luontovaikutusten (linnut) ja ihmisiin kohdistuvien vaikutusten osalta.

Arvioinnissa tulee kiinnittää erityisesti huomiota vaikutusten merkittävyyden arvottamiseen, haitallisten vaikutusten torjuntaan ja lieventämistoimenpiteisiin. Hankkeen myönteiset ja kielteiset vaikutukset tulee arvioida mahdollisimmin hyvin ja kattavasti. Kaikkien keskeisten haittojen torjuntaa ja lieventämistoimenpiteitä tulee tarkastella myös sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta.

Vaikutusalueen rajaus

Vaikutusalueiden rajaukset on ohjelmassa esitetty havainnollisesti, joskin hankkeen tässä vaiheessa tarkkojen vaikutusalueiden rajaaminen ja niiden esittäminen kartoilla on epävarmaa. Arviointiohjelman häiriintyvien kohteiden kartta on risti-riidassa vaikutusalueiden rajaukseen nähden. Yhteysviranomaiselle tulleen palautteen perusteella häiriintyvänä kohteena voidaan pitää myös Oravikosken taa-jamaa. Vaikutusalueiden ja häiriintyvien kohteiden rajauksessa tulee käyttää hyväksi tehtävää arviointia ja laajentaa rajausta, mikäli arvioinnissa havaitaan vaikutusten ulottuvan laajemmalla alueella kuin nyt on esitetty.

Kemikaalit

Arviointiohjelmassa malmin tuotantoprosessi on kuvattu yleispiirteisesti. Arviointiselostuksessa on esitettävä tuotannon yksityiskohtainen prosessikuvaus sekä tiedot käytettävistä kemikaaleista, niiden määristä ja ominaisuuksista. Selostuksessa on esitettävä arvio tuotantoprosessin kemikaalipäästöjen ympäristövaikutuksista ja haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista. Kuvat ja prosessikaaviot helpottavat tuotantoprosessin ymmärtämistä.

Sivukiven läjitys

Arviointiselostuksessa tulee esittää arvio sivukiven läjitysalueen maisemavaikutuksista, pölyämisestä, sekä sivukivialueilla muodostuvien vesien laadusta ja käsitteystä. Erityisesti tulee selvittää kiviaineksen hapon muodostuskyky ja materiaalin liukoisuus.

Kaivosalueella muodostuvien vesien määrän ja laadun arviointi sekä vaikutukset pinta- ja pohjavesiin

Arviointiohjelmassa esitetty menetelmä kaivosalueella muodostuvien vesien määrän ja laadun arvioimiseksi on epäluotettava, koska se perustuu epävarmoihin lähtötietoihin Valkeisenrannan kaivoksen suoto- ja valumavesimääristä. Valkeisenrannan ja Kotalahden kaivosalueella muodostuvien vesien määrän perusteella ei pelkästään voida arvioida muutoksia pinta- ja pohjavesien laatuun. Hankkeesta vastaavan kannattaakin perehtyä Kotalahden kaivoksen vesistökuormitustietoihin.

Hankkeen vesitase on kerrottava selkeästi ja havainnollisesti arviointiselostuksessa. Siitä tulee ilmetä hankkeen vaikutukset virtaamiin ja vedenkorkeuksiin sekä luontoarvoihin. Erityistä huomiota tulee kiinnittää vesistötietojen oikeellisuuden tarkistamiseen. Yleisötilaisuudessa ja arviointiohjelmasta saadussa kirjallisessa palautteessa huolta herättivät raakaveden otto ja jäteveden pois johtaminen. Kannanotoissa ei pidetty järkevänä raakaveden ottoa Mertalammesta ja Huuhtijärvestä vesistöjen pienuuden takia. Jäteveden johtamisen Oravilahteen tai Lahnasenlampeen epäiltiin aiheuttavan veden laadun heikkenemistä ja kalastovaikutuksia.

Hankkeen vaikutukset pinta- ja pohjavesiin sekä vesistöihin kuuluvat ympäristöarviointimenettelyssä keskeisesti selvitettäviin asioihin. Pohjavesivaikutusten selvittämiseksi, arviointiohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden lisäksi, hankkeen vaikutusalueella tulee tehdä kaivokartoitus, asentaa tarvittaessa pohjavesiputkia, ottaa pohjavesinäytteitä sekä selvittää pohjaveden luontaiset purkautumispaikat. Pintavesiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee vesistöistä tehdä veden fysikaalis – kemiallisia laatututkimuksia sekä selvittää happamien valumavesien muodostumisriski ja sen vaikutukset purkupaikan kalastoon ja muuhun vesieliös-

töön. Kirjallisuusselvityksen lisäksi vesien purkupaikan kalasto- ja pohjaeläimistövaikutuksia on syytä selvittää esimerkiksi koekalastuksella, pohjaeläinnäytteillä ja vesikasvillisuusselvityksellä.

Niiden teknisten ratkaisujen kuvausta, joilla maaperän, pohjaveden ja vesistöjen pilaantuminen estetään, ei pidä jättää pelkästään ympäristö- ja vesilupavaiheeseen, vaan ne tulee esittää jo arviointiselostuksessa.

Pöly, melu, värinä sekä niiden vaikutukset

Osalla hankealuetta ei ole nykyisellään melua, pölyä ja värinää aiheuttavaa toimintaa, joten kaivostoiminnasta syntyvä melu, pöly ja värinä ovat uusia häiriötekijöitä. Arviointiohjelmassa on pölyn vaikutusten selvittämisessä aiottu hyödyntää Kotalahden aikaisempaa mittausaineistoa. Kotalahdelta ei ole kuitenkaan kyseistä dataa saatavilla. Myös muiden vastaavien kohteiden mittaus- ja tutkimustulosten käyttö mallinnuksessa ei anna oikeaa käsitystä pölyn leviämisestä.

Meluvaikutusten arvioimiseksi on huomioitava tämän hetkinen perusmelutilanne, jonka jälkeen voidaan tehdä johtopäätöksiä alueen hiljaisuuden nykyisestä luonteesta ja sen muuttumisesta kaivostoiminnan myötä. Arvioinnissa on kiinnitettävä huomio melun, pölyn ja värinän ominaisuuksiin, keston ja toistuvuuteen sekä toimintojen yhteisvaikutuksiin. Selostuksessa on arvioitava vaikutuksia nykyisiin meluttomiin alueisiin ja mahdollisiin häiriöherkkiin lajeihin. Lisäksi selostuksessa tulee paneutua haitallisten meluvaikutusten lieventämistoimiin.

Vaikutukset luontoon

Arvioitavien vaikutusten osalta ei ohjelmasta käy ilmi, mille vaikutusalueelle (varsinainen kaivosalue, melu, vesistö, tiestö) selvitykset tulellaan rajaamaan. Tehdyt luontoselvitykset tulee rajata kartalle, jotta mahdolliset katvealueet saadaan esille. Uhanalaisten lajien esiintyminen tulee tarkistaa ympäristöhallinnon Herta-tietojärjestelmästä.

Perinnebiotoopeista Haasianlahden laitumet (osa2) sivuaa vesistövaikutusalueen pohjoisinta osaa. Moreeniesiintymiä hankealueella ei ole.

Tehtyjen luontoselvitysten listalla tulisi olla valtatie 5 osuuden Leppävirta-Kuopio kehittäminen välillä Palokangas-Humalajoki, Leppävirta ja Kuopio luontoselvitykset (Faunatica Oy 2006, Espoo.55 s.). Kyseisen selvityksen perusteella kaivoshankkeen melun ja pölyn vaikutusalueen sisällä on useita liito-oravaesiintymiä. Arviointiohjelmassa mainittu rantayleiskaavaselostus ei ole riittävä linnustollisesti tärkeiden alueiden kartoituksessa.

Hankevastaavan tulee tehdä ohjelmassa mainittujen selvitysten lisäksi liito-oravaselvitys niiltä alueilta, joihin kohdistuu jossain muodossa rakentamista (esim. tiet) tai puuston poistoa. Myös lepakot on selvitettävä, koska ne ovat yhtä tiukasti suojeltuja kuin liito-orava, ja niitä esiintyy hyvin todennäköisesti hankealueella. Luonnonsuojelulaki määrää, että liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Yksittäistapauksessa em. kiellosta poikkeamisesta päättää hakemuksen perusteella Pohjois-Savon ympäristökeskus. Poikkeamiseen voidaan lupa antaa vain, mikäli hakemus täyttää EY:n luontodirektiivin artiklan 16 mukaiset ehdot

Luontovaikutusten arvioinnin tavoitteena tulee olla, että valittavilla hankeratkaisuilla kohdealueen arvokkain ja monimuotoisin luonto voidaan säilyttää riittäväällä tavalla myös tulevaisuudessa.

Vaikutukset taajamarakenteeseen,- kuvaan ja rakennuksiin sekä maisemaan

Arviointiselostuksessa tulee selvittää ja arvioida kaivostoiminnan vaikutuksia kunnan vireillä oleviin ja kasvusuuntatarkasteluissa esillä olleisiin asumiseen osoitettaviin alueisiin Oravikosken ja Särkiniemen kärjen osalta. Arviointiohjelmassa viitataan virheellisesti vireillä olevaan Paukarlahti – Kotalahti alueiden osayleiskaavaan. Vireillä oleva kaava on kuitenkin Oravikoski - Paukarlahti – Kotalahti alueiden osayleiskaava.

YVA-selostuksessa tulee tarkastella hankkeen liittymistä valtatie 5:n parantamishankkeeseen, josta on selvityksineen ja arviointeineen ollut oma YVA- ja maakuntakaavamuutosprosessi. Näiden lisäksi tulee tarkastella maankäytön liikenteellisiä vaikutuksia suhteessa kunnan yleis- ja asemakaavaan. Tarkasteluun tulee sisältyä erilaiset maankäyttö- ja liikenneverkkovaihtoehdot (ainakin muutamia todennäköisimpiä). YVA-selostuksessa tulisi tarkastella myös toiminnan loppumisen jälkeisiä alueiden maankäyttömahdollisuuksia eri käyttötarkoituksiin.

Maisemaan kohdistuvien vaikutusten arviointi kytkeytyy maankäyttösuunnitelmiin. Maisemakuvan muutosta on syytä verrata tilanteeseen, jossa alue säilyisi tulevaisuudessa nykyisenkaltaisena rakentamattomana alueena tai johonkin muuhun käyttöön(esim. asuminen) otettuna alueena. Erityisen tärkeää on arvioida haitallisten maisemavaikutusten lieventämistoimenpiteitä.

Vaikutuksen arvioinnin havainnollistamiseksi tulisi laatia kuvasovitteita, mikäli niiden käyttäminen ei perustellusti ole tarpeetonta.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset ja vaikutukset työllisyyteen

Sosiaalisten vaikutusten tarkastelu on arviointiohjelmassa esitetty yleisellä tasolla, ja osa hankkeen häiriintyvistä kohteista on esitetty kartalla. Ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on ohjelmavaiheessa selvitetty ainakin kyselyllä ja yleisötilaisuuden palautteen perusteella. Hankevastaavan tulee huolehtia, että kysely tavoittaa myös hankealueen lomakiinteistöjen omistajat. Yhteysviranomaiselle tullessa yhteydenotoissa ovat nousseet esille mm. korvauskysymykset. Vaikka näistä asioista päätetään erikseen (mm. kaivospiiritoimituksessa), on arviointiselostuksessa syytä kertoa, missä yhteydessä korvauksia käsitellään ja minkälaisista haitoista korvausta voi saada.

Terveysvaikutuksien osalta lausunnoissa on tiedusteltu aiheuttavatko kalojen ja talousveden nikkeli- ja kuparipitoisuudet terveyshaittoja niitä syöville ja juoville. Melun, värinän ja ilman laadun (pöly, päästöt) lisäksi ihmisten terveyteen vaikuttavia tekijöitä ovat juomaveden, pintavesien ja ravinnon (kala, viljelykasvit) laatu, joihin hankkeen vaikutuksia tulee tarkastella.

Sosiaalisten vaikutusten arviointia varten on vaikutusalueelta koottava riittävät taustatiedot elinoloista ja sosiaalisen ympäristön tilasta. Arviointiselostuksessa on vähintäänkin tarkasteltava vaikutuksia nykyisten asuttujen kiinteistöjen asumismahdollisuuksiin, loma-asuntojen käyttömahdollisuuksiin, elinkeinojen harjoittamiseen, maankäyttöön, ihmisten virkistysmahdollisuuksiin (uimavedet, kalastus, metsästys, marjastus, sienestys, luonnossa liikkuminen yleensä), viihtyvyyteen, liikkumiseen, turvallisuuteen, työllisyyteen.

Vaikutukset liikennemääriin ja liikenneturvallisuuteen

Liikennemäärät tulee arviointiselostuksessa esittää hankevaihtoehdoittain. Selostuksessa on myös tarkasteltava millaisia liikennemääriä aiheutuu, kun malmia

tuodaan rikastettavaksi muualta. Liikenteen määrän ja vaihtelujen lisäksi on arvioitava liikenteen koostumus sekä sen toimivuus, turvallisuus, melu, pakokaasupäästöt, pöly ja tarvittaessa tärinä. Tarkastelut tulee tehdä myös rakentamisen aikaiselle liikenteelle. Arviointi on ulotettava niin laajalle alueelle kuin liikennemäärien muutoksilla on havaittavissa tai laskettavissa olevia vaikutuksia. Arviointiselostuksessa on pohdittava myös haitallisten vaikutusten lieventämiseksi tarvittavia keinoja.

Vaikutukset kaivostoiminnan loputtua

Arviointiohjelmassa on esitetty jälkihoitosuunnitelman toimenpiteet yleisesti, mutta jälkihoitosuunnitelman muotoutumista eri suunnitteluvaiheissa ei ole ohjelmassa esitetty. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella jälkihoitoa myös tilanteessa, jossa toiminta jostain syystä keskeytyy. Lisäksi arviointiselostuksessa tulee selvittää erilaisia maisemointi- ja muita jälkihoitotoimenpiteitä, joilla haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää. Ympäristön muutoksia kannattaa kuvata havainnekuvien ja kuvasovitteiden avulla.

Vaihtoehtojen vertailu

Vaihtoehtojen vertailun lähtökohtana on se, että vaihtoehtoja tarkastellaan tasapuolisesti ja riittävällä tarkkuudella. Vertailun perusteella valitaan vaihtoehto, jossa haitalliset vaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi ja tarpeettomat haitat estetään kokonaan. Arviointiohjelmassa ei ole esitetty selkeästi vaikutusten arviointitapoja, vaihtoehtojen vertailua eikä sitä kuka/ketkä arvioinnin tekevät. Arviointiselostuksessa tulee kertoa nämä asiat. Kerättävien tietojen analysoinnissa tulee käyttää asianomaiseen alaan perehtyneitä asiantuntijoita, joilla on kokemusta ao. vaikutusten luotettavasta arvioinnista sekä käyttää riittävästi aikaa luotettavien lähtötietojen keräämiseen. Hankkeen aikataulu ei saa olla esteenä luotettavien lähtötietojen hankkimiselle. Merkittävimmissä asemassa ovat vaatimukset selkeytysaltaiden ja rikastamon toiminnalle. Valinnoissa tulee huomioida myös onnettomuusriskit.

Riskit ja häiriötilanteet

Ympäristöön kohdistuvien riskien arviointi tuodaan ohjelmassa esille yleisellä tasolla. Riskejä ja ympäristöonnettomuuksia sekä niiden todennäköisyyttä ja vaikutuksia tulee käsitellä arviointiselostuksessa seikkaperäisesti. Selostuksessa tulee myös esittää millä tavalla ympäristöonnettomuudet voidaan estää.

Epävarmuustekijät ja oletukset

Epävarmuustekijöiden huomiointi arviointiselostuksessa on kuvattu riittävällä tarkkuudella. Erityisesti selostuksessa tulee tarkentaa tietoja rikastushiekka-altailta suotautuvien vesien, prosessijätevesien ja kaivoksen kuivanapitovesien laadusta sekä malmin erotusprosessissa käytettävistä kemikaaleista ja pölystä.

OSALLISTUMINEN

Oravikosken alueen aiempi kaivoshistoria ja samanaikaisesti YVA-menettelyn kanssa käynnissä olevat valtatie 5 maakuntakaavaehdotuksen ja Oravikoski – Paukari – Kotalahti alueiden osayleiskaavan laadinta asettavat erityisiä vaatimuksia yleisön osallisuuden varmentamiseksi. Yleisön oikea-aikaisella ja riittävällä tiedottamisella varmennetaan se, että kaikilla on tieto kuinka kukin eri hanke etenee ja kuinka nämä eri hankkeet kytkeytyvät toisiinsa.

RAPORTOINTI

Arviointiohjelma on esitetty tiiviisti ja yleistetysti. Samalla esitystapa on vaikeutanut hankevaihtojen ja niihin kuuluvien toimintojen sekä niistä aiheutuvien vaikutusten arvioinnin ymmärrettävyyttä. Tästä syystä arviointiselostus on tehtävä ymmärrettävään ulkoasuun ja kiinnitettävä erityistä huomiota arvioinnin tuloksista tehtävän tiivistelmän ymmärrettävyyteen. Arviointiselostuksessa on YVA-asetuksen mukaisesti tuotava esille miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon ja selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen.

YHTEENVETO

Ympäristökeskus katsoo arviointiohjelman täyttävän YVA-asetuksen (713/2006) 9 §: n sisällölliset vaatimukset. Arviointiohjelman sisältöä olisi selkeyttänyt, mikäli kaivoshankkeen toiminnot ja niiden vaatima tilantarve olisi esitetty hankevaihtoehdoittain. Lisäksi hankkeesta jo tehdyt perustilaselvitykset ja tehtäviksi aiotut selvitykset olisi ollut järkevää esittää omana kappaleenaan.

Arviointiselostuksessa on tuotava esille ymmärrettävästi arvioinnissa käytetyt menetelmät ja mihin oletuksiin, laskelmiin tai arvioihin tehty ympäristövaikutusten arviointi on perustunut. Vaikutusten merkittävyys ja merkittävyyden arvottaminen on keskeinen osa ympäristövaikutusten arviointia. Merkittävyyden arvottamisessa tulisi käyttää laajaa asiantuntijajoukkoa ja alueen ihmisiä hyväksi, koska heillä kullakin on omasta arvomaailmastaan syntynyt kuva kunkin vaikutuksen merkittävyydestä. Lisäksi selostuksessa on esitettävä ehdotus toimiksi, joilla ehkäistään ja rajoitetaan haitallisia ympäristövaikutuksia, hankkeen vaihtoehtojen vertailu, selvitys arviointimenettelyn vaiheista osallistumismenettelyineen sekä selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon.

Valkeisenrannan nikkeli-kaivoshankkeen oikea-aikaiseen ja riittävään tiedottamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota, koska alueen asukkaat kokevat yhä Kotalahden vanhan kaivoksen kuormittavan ympäristöä. Myös samanaikaisesti valmisteltavana olevat maakunta- ja yleiskaava asettavat osallistumisen järjestämiselle erityisiä vaateita.

ARVIOINTIOHJELMAN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan 20.9.2007 alkaen Pohjois-Savon liitossa, Leppävirran kunnanvirastolla, Oravikosken kuntotalolla ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa. Lausunto on luettavissa myös Pohjois-Savon ympäristökeskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/psa.

JAKELU JA MAKSUT

Suomen Nikkeli Oy
Viestitie 1
00370 Helsinki

Yhteysviranomaisen lausunnosta peritään ympäristöministeriön asetuksen alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1237/2003) mukainen mak-

su. Maksun määräytymisessä on huomioitu, että vaikutukset ulottuvat kahden kunnan alueelle.

Maksu on 4370 €, joka peritään hankkeesta vastaavalta eli Suomen Nikkeli OY:ltä

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Johtaja

Markku Henttonen

Ympäristöinsinööri

Hanna Huhta

Liitteet: Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä käsitteitä
Kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä (hankkeesta vastaavalle)

Luettelo lausunnon/muistutuksen antajista:

- Itä-Suomen lääninhallitus, Sosiaali- ja terveysosasto
- Alapihan osakaskunta
- Tuomaalanharjun ja Valkeisen osakaskunnat
- Kuopion Luonnon Ystävien Yhdystys ry ja Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry.
- Itkola-Leskelän osakaskunta
- Niiralan osakaskunta
- Oravikosken kyläyhdistys ry
- Oraviniemen osakaskunta
- Pohjois-Savon liitto
- Leppävirran kunta
- Koirus-Sotkan kalastusalue
- Savo-Karjalan tiepiiri
- + yksityishenkilöt

Tiedoksi:

Leppävirran kunnanhallitus

Leppävirran kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta

Itä-Suomen lääninhallitus, Kuopion alueellinen palveluyksikkö

Pohjois-Savon liitto

Pohjois-Savon TE-keskus

Savo – Karjalan tiepiiri

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry.

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry.

Kotalahden kyläyhdistys ry

Oravikosken kyläyhdistys ry

Paukarlahden kyläyhdistys ry

Itkola-Leskelän osakaskunta

Laurilan osakaskunta

Alapihan osakaskunta

Niiralan osakaskunta

Oraviniemen osakaskunta

Tuomaalanharjun osakaskunta /Valkeisen osakaskunta

Koirus-Sotkan kalastusalue

Liite yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamaan lausuntoon koskien Suomen Nikkeli Oy:n Valkeisenrannan kaivoshanketta Leppävirran kunnassa

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on varmistaa, että ympäristövaikutukset selvitetään riittävällä tarkkuudella merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien hankkeiden suunnittelussa ja että ne kirjataan tulevien päätöksenteon pohjaksi. Ympäristövaikutusten arviointi ei siis ole itsessään päätös, eikä siinä oteta kantaa hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haittojen korvaamisen haitankärsijälle, eikä siinä myöskään oteta kantaa suoranaisesti yksittäisiin yksityiskohtiin. Korvaus yms. vaateet käsitellään hankkeen jatkosuunnittelun ja päätöksen teon yhteydessä, kuten esim. vesilain tai tielain mukaisessa käsittelyssä. YVA-menettelyn tavoitteena on myös lisätä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun.

YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen, arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointimenettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaiselle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa kerrotaan mm., mitä vaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana selvitetään. Ohjelman jälkeen laadittava ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää mm. vaihtoehtojen vaikutukset sekä haittojen ehkäisy- ja rajoittamistoimet.

Yhteysviranomainen kuuluttaa arviointiohjelman ja arviointiselostuksen vireilläolosta, kerää mielipiteet ja lausunnot ja laatii niiden pohjalta oman lausuntonsa asiakirjojen riittävytydestä. Kansalaisilla, viranomaisilla ja muilla taholla on YVA-menettelyssä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoaikoina sisältöön selvittettävien vaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten osalta.

Seuraavassa on kerrottu lyhyesti niitä käsitteitä ja termistöä, jota yleensä käytetään ympäristön vaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) mukaisessa arviointimenettelyssä:

Ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja/tai välillisiä vaikutuksia, jotka kohdistuvat mm.:

- Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Maaperään, vesiin, ilmaan ja ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- Yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- Luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa arvioidaan ja selvitetään hankkeiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja kuullaan niitä, joiden oloihin ja etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Arviointimenettely alkaa hankkeesta vastaavan esitettyä arviointiohjelmaa ja päättyy yhteysviranomaisen antamaan lausuntoon arviointiselostuksesta.

Hankkeesta vastaavalla tarkoitetaan sitä toiminnanharjoittajaa, joka on vastuussa toiminnan suunnittelusta tai toteuttamisesta.

Yhteysviranomaisella tarkoitetaan asetuksella säädettyä viranomaista, joka huolehtii siitä, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään asianmukaisesti. Yhteysviranomainen kokoaa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä yhteenvedon ja liittää sen hankkeesta vastaavalle antamaansa lausuntoon. Yhteysviranomainen on aina asetuksen mukaan alueellinen ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmalla tarkoitetaan hankkeesta vastaavan laatimaa suunnitelmaa kuinka he aikovat arvioida hankkeesta aiheutuvat vaikutukset, mitä selvityksiä heillä on tarkoitus tehdä arvioinnin pohjaksi sekä kuinka he aikovat järjestää ihmisten kuulemisen ja osallistumisen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksella tarkoitetaan asiakirjaa, jossa hankkeesta vastaava esittää tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, hankkeen aiheuttamista vaikutuksista sekä esittää haittojen vähentämiseksi tekeviä ratkaisuja. Arviointiselostusta laatiessaan hankkeesta vastaava ottaa huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon.

Osallistumisella tarkoitetaan sitä vuorovaikutusta ja keskustelua, jota käydään hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen, muiden viranomaisten sekä hanke- tai vaikutusalueella asuvien välillä.